

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан агробіологічного факультету
Віталій КОВАЛЕНКО
“ 23 ” травня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри овочівництва
і закритого ґрунту
Протокол № 12 від “21” травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Іван ФЕДОСІЙ

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОПП «Садівництво,
плодоовочівництво та виноградарство»
Борис МАЗУР

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»

Освітня програма Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство

Факультет Агробіологічний

Розробники: к.с.-г.н., доценти Гаврись І.Л., Кутовенко В.Б.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство</i>	
Освітня програма	<i>Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	45 год.	14 год.
Практичні заняття	45 год.	12 год.
Самостійна робота	30 год.	94 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	6 год.	

1. Мета, завдання компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» полягає у системі підготовки фахівців для тепличних господарств, у яких декоративні овочеві та екзотичні рослини є складовою виробничого процесу. Фахівець повинен мати глибокі знання з біології, технології вирощування та розмноження видового складу рослин для зимових садів, малопоширених овочевих, тропічних та екзотичних культур, які вирощують у відкритому ґрунті та у теплицях, а також із розмноження, дорощування та передпродажної підготовки горщечкової продукції в умовах теплиць.

Завдання. Завданням вивчення дисципліни «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» на агробіологічному факультеті є якісна підготовка висококваліфікованих спеціалістів. У зв'язку з цим основними завданнями курсу є:

- ознайомлення і вивчення студентами сучасних світових тенденцій з видового складу рідкісних овочевих та екзотичних тепличних рослин;
- вивчення біологічних особливостей, агротехніки вирощування малопоширених рослин в умовах відкритого і закритого ґрунту;
- вивчення асортименту тропічних та субтропічних культур, які є промисловими в умовах теплого клімату;
- методи розмноження та технології вирощування видового складу малопоширених рослин в тепличних умовах.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садівництва та виноградарства під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК7 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3 - здатність приймати ефективні рішення за умов недостатньої або обмеженої інформації, чітко і недвозначно доводити знання, аргументацію та власні висновки до фахівців і нефахівців;

СК8 - здатність до розробки і оптимізації елементів технологій вирощування малопоширених плодових та овочевих культур, у тому числі за органічного виробництва.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН12 - впроваджувати елементи новітніх технологій вирощування малопоширених плодових та овочевих культур з адаптацією їх до конкретних умов культивування і органічних технологій.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1														
Тема 1. Біологічні основи вирощування малопоширених культур у закритому ґрунті	1	5	2	2			1	5	-	-				5
Тема 2. Характеристика і особливості вирощування основних представників цитрусових	3	7	2	3			2	7	1	1				5
Тема 3. Вирощування трав'янистих плодових культур у закритому ґрунті	4-5	9	4	3			2	6	1	-				4
Тема 4. Вирощування інжиру у закритому ґрунті	7	5	1	2			2	6	-	1				5
Тема 5. Вирощування плодових ліан у спорудах закритого ґрунту	9	6	2	2			2	6	1	1				5
Разом за змістовим модулем 1	6	32	11	12			9	30	3	3				24
Змістовий модуль 2														
Тема 1. Вирощування гранатника у закритому ґрунті	10	6	2	2			2	6	-	-				5
Тема 2. Горіхоплідні культури в закритому ґрунті	11	5	2	2			1	6	-	1				5
Тема 3. Вирощування папайї у спорудах закритого ґрунту	12	6	2	2			2	6	1	1				4
Тема 4. Кісточкові культури в закритому ґрунті	13-14	8	4	3			1	7	1	1				5
Тема 5. Ароматично-смакові рослини в закритому ґрунті	15	5	2	2			1	5	2	-				5

Разом за змістовим модулем 2	6	30	12	11		7	30	4	3		24
Змістовий модуль 3											
Тема 1. Малопоширені рослини родини пасльонові	2	7	2	3		2	6	-	2		5
Тема 2. Малопоширені рослини родини гарбузові	4	7	2	3		2	7	-	1		5
Тема 3. Технологія вирощування артишоку	6	6	3	2		1	6	2	-		5
Тема 4. Технологія вирощування відбілених і зелених пагонів спаржі	8-9	8	4	2		2	6	2	-		5
Тема 5. Технологія органічного вирощування батату	10	5	2	2		1	6	-	-		5
Разом за змістовим модулем 3	6	33	13	12		8	31	4	3		25
Змістовий модуль 4											
Тема 1. Технологія органічного вирощування рослин родини селерових	11	7	2	3		2	8	-	2		6
Тема 2. Малопоширені рослини родини губоцвітих	12	7	2	3		2	7	-	1		5
Тема 3. Технологія вирощування шафрану	13-14	6	3	2		1	7	2	-		5
Тема 4. Технологія органічного вирощування бамії	15	5	2	2		1	7	1	-		5
Разом за змістовим модулем 4	5	25	9	10		6	29	3	3		21
Усього годин	15	120	45	45		30	120	14	12		94
Курсова робота	1-14	30	-	-	-	30	-	10	-	-	10
Усього годин	15	150	45	45		30	30	130	14	12	10

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мікроклімат для субтропічних і тропічних рослин у закритому ґрунті	2
2	Особливості вирощування цитрусових культур у теплиці: лимон, апельсин, мандарин	3
3	Особливості вирощування трав'янистих плодкових рослин у теплиці:	3

	банан, ананас	
4	Особливості вирощування інжиру в умовах закритого ґрунту	2
5	Особливості вирощування ліаноподібних плодових рослин у теплиці: ківі, пасифлора	2
6	Особливості вирощування гранатника в умовах закритого ґрунту	2
7	Особливості вирощування горіхоплідних рослин у теплиці: кеш'ю, арахіс	2
8	Особливості вирощування папаї в умовах закритого ґрунту	2
9	Особливості вирощування кісточкових плодових рослин у теплиці: манго, авокадо	3
10	Особливості вирощування ароматично-смакових рослин у теплиці: імбир, куркума	2
11	Малопоширені рослини родини пасльонові	3
12	Малопоширені рослини родини гарбузові	3
13	Малопоширені рослини родини айстрові	2
14	Малопоширені рослини родини спаржеві	2
15	Малопоширені рослини родини берізкові	2
16	Малопоширені рослини родини селерові	3
17	Малопоширені рослини родини губоцвіті	3
18	Малопоширені рослини родини півникові	2
19	Малопоширені рослини родини мальвові	2
	Разом	45

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізіологічні особливості субтропічних і тропічних плодів	1
2	Створення мікрокліматичних параметрів для рослин - вихідців із тропічного та субтропічного поясів	2
3	Генеративне та вегетативне розмноження тропічних та субтропічних рослин	2
4	Особливості вирощування цитрусових культур у теплиці	2
5	Особливості вирощування трав'янистих плодових рослин у теплиці	2
6	Особливості вирощування плодових пальм у теплиці	2
7	Особливості вирощування ягідних екзотичних культур у теплиці	1
8	Особливості вирощування ароматично-смакових рослин у теплиці	2
9	Особливості вирощування листозбірних рослин у закритому ґрунті	1
10	Особливості вирощування кореневищних рослин у закритому ґрунті	1
11	Малопоширені рослини родини пасльонові	2
12	Малопоширені рослини родини гарбузові	2
13	Технологія вирощування артишоку	1
14	Технологія вирощування відбілених і зелених пагонів спаржі	2
15	Технологія вирощування батату	1
16	Малопоширені рослини родини селерових	2
17	Малопоширені рослини родини губоцвітих	2
18	Технологія вирощування шафрану	1
19	Технологія вирощування бамії	1
	Разом	30

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен,
- модульні тести,
- захист практичних, самостійних та курсової робіт.

6. Методи навчання:

- лекції,
- практичні заняття,
- метод демонстрацій,
- мультимедійний,
- виконання завдань.

Для глибшого ознайомлення з досягненнями у культивуванні малопоширених овочевих та екзотичних рослин закритого ґрунту плануються виїзні екскурсії у тепличні господарства та ботанічні сади м. Києва, де вирощують рідкісні та екзотичні культури.

7. Методи оцінювання:

- екзамен,
- усне або письмове опитування,
- захист практичних робіт,
- модульне тестування.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіГІ України» (наказ про введення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3459>
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти;
- таблиці, графіки, відеофільми;
- зразки насіння та садивного матеріалу.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гаврись І.Л., Кутовенко В.Б. Малопоширені та екзотичні рослини овочівництва відкритого і закритого ґрунту – К.: Компрінт, 2022. – 433 с.
2. Гаврись І.Л. Малопоширені культури закритого ґрунту / І.Л. Гаврись, С.А. Вдовенко, О.В. Шеметун, В.Б. Кутовенко – Київ: НУБіП України, 2019. – 318 с.
3. Вдовенко С.А. Субтропічні і рідкісні плодовоовочеві рослини: навч. пос. / С.А. Вдовенко, І.Л. Гаврись, О.О. Полутін – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. – 238 с.
4. www.ovoch.com
5. www.agromage.com
6. <http://agroua.net/plant/catalog/cg-8/>
7. http://www.rijkszwaan.ua/wps/wcm/connect/RZ+UA/Rijk+Zwaan/Products_and_Services/Services/Publications/Publication+in+press
8. <http://www3.syngenta.com/country/ua/uk/aboutcompany/articles/Pages/homearticles.aspx>
9. <http://www.bayer.ua/media/bayer-magazines/>
10. <http://www.bayer.ua/products/cropscience/nunhems/>
11. <https://agrostory.com/ua/info-centre/fans/pepino-tropicheskij-ekzot-na-nashikh-gryadkakh/>
12. <https://www.ogorodnik.com/articles/u-pepino-ie-shans-osoblivosti-viroshchuvannya-kulturi>
13. <https://floristics.info/ua/statti/gorod/3600-batat-posadka-i-doglyad-u-vidkritomu-grunti-viroshchuvannya-z-nasinnya.html>
14. <https://propozitsiya.com/ua/vyrashchivanie-batata-v-stepyah-ukrainy>
15. <https://superagronom.com/articles/492-tehnologiya-viroschuvannya-asparagusa-vid-naybilshogo-virobnika-kulturi>
16. <https://superagronom.com/articles/489-tehnologiya-viroschuvannya-shafranu-dosvid-gospodarstva>
17. <https://agravery.com/uk/posts/show/svoa-nisa-ak-virosuvati-safran-i-skilki-nanomu-mozna-zarobiti>